

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

Рјешење

**по Закључку о покретању поступка по службеној дужности против привредног субјекта
Централно гријање д.д. Тузла**

**Сарајево
мај, 2020. године**

Број: УП 03-26-2-018-30/19
Сарајево, 28.05.2020. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка ц), члана 48. став (1) тачка б), а у вези са чланом 10. став (2) тачка д), Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09), у поступку покренутом по Закључку о покретању поступка по службеној дужности, број: УП-03-26-2-018-1/19 од 05.11.2019. године против привредног субјекта „Централно гријање“ д.д. Тузла, ул. Кречанска бр. 1. 75 000 Тузла, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја, у смислу члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији, Конкуренцијски савјет на 69. (шездесетдеветој) сједници одржаној дана 28.05.2020. године, је донио

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се да је привредни субјекат „Централно гријање“ д.д. Тузла, злоупотребио доминантан положај на тржишту дистрибуције топлотне енергије у Граду Тузла, примјеном члана 29. Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије број: 01-5439-2010/II-ВНР-1 од 05.01.2010. године којим су прописани услови издвајања тарифног купца из топлинског система као и обавеза плаћања свих трошкова осим трошкова енергије за тарифне купце којима је одобрено издвајање из топлинског система, што представља условљавање другој страни да прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с предметом споразума, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.
2. Налаже се привредном субјекту, „Централно гријање“ д.д. Тузла :
- у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема овог Рјешења да измијени члан 29. Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије број: 01-5439-2010/II-ВНР-1 од 05.01.2010 године на начин да се одредбе истог ускладе са Законом о конкуренцији, те да у остављеном року доставе докази о извршењу истог.
3. Изриче се новчана казна „Централно гријање“ д.д. Тузла, због кршења одредби из члана 10. став (2) тачке д) Закона о конкуренцији, утврђене у тачки 1. овог Рјешења, у висини од 20.000,00 КМ (двадесетхиљада и 00/100 КМ), у складу са одредбом члана 48. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.
4. Уколико „Централно гријање“ д.д. не уплати изречену новчану казну из тачки 3. у остављеном року, иста ће се наплатити принудним путем, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока према важећим прописима Босне и Херцеговине.
5. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у „Службеном гласнику БиХ“, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкурентијски савјет) је путем контакт обрасца веб странице www.bihkonk.gov.ba, запримио Пријаву злоупотребе доминантног положаја и Иницијативу за покретање поступка пред Конкурентијским савјетом по службеној дужности против привредног субјекта „Централно гријање“ д.д. Тузла, због одбијања захтјева за искључење са система даљинског гријања корисницима наведене услуге.

У циљу прикупљања података и информација у вези са начином испоруке и обрачуна топлотне енергије, Конкурентијски савјет се дана 06.07.2018. године актом број: 01-26-10-243-4/18 обратио привредном субјекту „Централно гријање“ д.д. Тузла, ул. Кречанска бр. 1. 75 000 Тузла при чему је између осталог затражено да се доставе све информације и појашњења која се односи на дјелатност производње и дистрибуције топлотне енергије, прописе који регулишу наведену дјелатност, као информацију под којим условима се корисник може искључити са система даљинског гријања.

Привредни субјекат „Централно гријање“ д.д. Тузла се на тражено очитовао дана 24.01.2019. године и доставио Конкурентијском савјету поднеском број: 01-26-10-243-7/18 сљедеће информације:

С обзиром на то да су дистрибутери топлотне енергије и да немају дјелатност производње, прописи који регулишу дјелатност дистрибуције топлотне енергије су сљедећи: Закон о комуналним дјелатностима Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“ број 11 од 19.12.2005. године), Одлука о снабдијевању Града топлотном енергијом („Службени гласник Града Тузла2 бр: 10/17), Општи услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије, Технички услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије, Тарифни правилник за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије (на ове акте је Општински савјет Тузла, дана 28.01.2010.године, дао сагласност број 01-05-610-2010 алинеја 1).

Као зона топлификације је дефинисан ужи дио града Тузла гдје спадају сви колективни стамбени објекти и дио индивидуалних стамбених објеката. Укупан број корисника централног гријања је 23.203 корисника, од чега су 21.352 домаћинства, 1.694 привреда и 157 установе. На овај начин су корисници подјелени на велике тарифне групе, а потписаних уговора је цца 70%.

Услови под којима се корисник може искључити са система даљинског гријања су прецизирани Општим условима за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије на које је сагласност дао Општински савјет Тузла дана 28.01.2010 године, који су у складу са Законом о комуналним дјелатностима Тузланског кантона.

У одговору се надаље наводи да је тржишно учешће Централног гријања д.д. Тузла, израчунато на основу броја становника и износи 49,83% у Граду Тузла.

У прилогу дописа су достављени обрасци уговора за физичка лица домаћинства и за правна лица привреда, као и копија Одлуке о давању сагласности на Одлуку Надзорног одбора „Централног гријања“ д.д. Тузла о утврђивању цијене услуге гријања по м² и цијене услуге гријања по *MWh*, коју је донио Општински савјет Тузла дана 15.12.2009. године.

Конкурентијски савјет је извршио увид у прописе које је привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла у свом одговору, навео као прописе који регулишу дјелатност дистрибуције топлотне енергије и то; Опште услове за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије, Техничке услове за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије и Тарифни правилник за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије (на ове акте је Општински савјет Тузла, дана 28.01.2010.године, дао сагласност број 01-05-610-2010 алинеја 1).

Анализом одредби Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије и Тарифног правилника за прикључење на систем даљинског гријања и испорука топлинске енергије, које је донио Надзорни одбор привредног субјекта Централно гријање, те одредби Уговора о испоруци топлотне енергије, Конкурenciјски савјет сматра да постоји основана сумња, да се појединим одредбама наведених прописа значајно спрјечава, ограничава и нарушава тржишна конкуренција. Ово се нарочито односи на одредбе којима се предвиђа могућност, односно услови издвајања тарифног купца из топлинског система, те обрачун накнаде корисницима за вријеме привременог искључења из централног топлификационог система, што указује на евентуално постојање повреде члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији од стране привредног субјекта Централно гријања д.д. Тузла.

1. Поступак по Закључку о покретању поступка по службеној дужности

На основу наведеног, Конкурenciјски савјет је у складу са чланом 32. став (1) Закона, донио Закључак о покретању поступка по службеној дужности број: УП 03-26-2-018-1/19 од 05.11.2019. године (у даљем тексту: Закључак), против привредног субјекта „Централно гријање“ д.д. Тузла, ул. Кречанска бр. 1. 75 000 Тузла, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја, у смислу члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

У складу са чланом 33. став (1) Закона, Конкурenciјски савјет је, дана 05.11.2019. године актом број: УП 03-26-2-018-5/19, доставио предметни Закључак на читовање, те истим актом од привредног субјекта Централно Гријање затражио документацију релевантну за предметни поступак.

Тражену документацију, као и одговор на Закључак, привредни субјекат је доставио дана 26.11.2019. године поднеском број: УП 03-26-2-018-6/19 наводећи сљедеће:

- Чланом 10. Тарифног правилника за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године дефинисане су тарифне групе, те појашњење за Тарифну групу 1.2. - домаћинства, обрачун по *MWh* и Тарифну групу П.3. - привреда, обрачун по *MWh*:
- Чланом 18. Тарифног правилника за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије је дефинисано да „Расподјела трошкова за испоручену количину топлинске енергије се може вршити на сљедеће начине :према м², (Тарифна група 1.2.1, П.3.1 и 111.2.1) према инсталисаној снази, (Тарифна група 1.2.2,11.3.2 и П. 2.2) према дјелитељима, (Тарифна група 1.2.3, П. 3.3 и П. 2.3) према интерним бројилима - калориметрима. (Тарифна група 1.2.4, П. 3.4 и П. 2.4)".
- Чланом 19. Тарифног правилника за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године прописано је сљедеће: "Потрошачи заједничког мјеста потрошње морају дистрибутеру, прије склапања уговора о испоруци топлинске енергије, поднијети споразумно израђену „расподјелу" трошкова која је саставни дио уговора о испоруци топлинске енергије. У расподјели трошкова се одређује учешће у трошковима испоруке топлинске енергије појединачног потрошача, а збир свих учешћа мора износити 100 процената. Расподјелу трошкова је могуће мијењати само уз писмену сагласност свих потрошача и узима се у обзир са првим наредним обрачунским периодом. Ако потрошачи не поднесу дистрибутеру „ расподјелу " трошкова из првог става, дистрибутер обрачунава појединачним потрошачима трошкове испоруке топлинске енергије у складу са подацима из „ расподјеле " које има на располагању, али ако тих података нема, према једнаким учешћима."
- У складу са наведеним, потребно је да се дистрибутеру од стране овлаштеног представника потрошача доставе учешћа свих потрошача са заједничког мјеста потрошње, а тако и за оне потрошаче за које су се овлаштени представник и сувласници те зграде одлучили да искључе или умање учешће одређеног потрошача, у складу са

чланом 30. став 1. Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године. Другим ријечима, потрошња топлотне енергије за цијелу зграду са заједничког мјерила мора се прерасподјелити на остале кориснике, а о томе сви морају бити сагласни. Потрошена топлотна енергија са заједничког мјерила би се подијелила на основу овјерене споразумно израђене расподјеле трошкова, која се прије промјене уговора достави дистрибутеру топлотне енергије од стране представника потрошача са заједничког мјерила.

- Појашњење и примјер имамо на систему пословне зграде ПЗЦ Ступине за тарифну групу П.3. који потрошњу са заједничког мјерила дијеле по гријној површини. Да би се корисник искључио у тој згради тај посао рјешава представник тог објекта/зграде уз сагласност са осталим корисницима. Они надгледају искључења и евентуална ускључења и представник зграде пријављује кориснике дописом на протокол.
- Чланом 13. Тарифног правилника за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године прописано је да "Износ за цијену гријања према бројилу-калориметру (Тарифна група I.2, II. 3 и III. 2) састоји се из два дијела:- Износ за количину испоручене топлинске енергије, који се добије тако да се број испоручених *MWh* множи са цијеном за топлинску енергију (*KM/MWh*), а износ за фиксни дио прикључне снаге (*KM/MW/mj*), који се добије тако да се вриједност инсталисане снаге у *MW* множи са јединичном цијеном на годишњем нивоу и дијели са бројем мјесеци фактурисања."
- У вези са горе наведеним, наводи се да фиксни дио износи 0,00 *KM*, обзиром да је Одлуком Општинског савјета Тузла дата сагласност на Одлуку Надзорног одбора „Централно гријање" д.д. Тузла о утврђивању цијене услуге гријања по *m2* и цијене услуге гријања по *MWh* број 01-14-7744-2009 од 15.12.2009. године („Службени гласник Општине Тузла" број 13/2009), по којој је утврђена цијена услуге гријања по *MWh* по категоријама корисника само за дио потрошње без фиксног дијела.
- Енергетска цјелина је посебни дио грађевине који чини самосталну функционалну цјелину и посједује сопствену топлинску подстаницу, која се загријава са посебним циркулационим кругом из мјеста предаје топлинске енергије. Уколико би се корисницима тарифне групе I.1. - домаћинства, обрачун по метру квадратном површине гријања дозволило искључење дошло би до угрожавања квалитета и стандарда загријавања осталих корисника. Зато искључење дијела енергетске цјелине за тарифну групу I.1. није дозвољено, што је у складу и са Законом о комуналним дјелатностима ТК.
- Прикључење објекта као цјелине започиње са издавањем начелне сагласности у којој је дефинисано, између осталог, да је потребно да се уради пројект инсталације централног гријања у објекту. Сви станови су обухваћени загријавањем и у прорачуну топлотних губитака нема губитака између станова, јер су то све простори који се загријавају на исту собну температуру. Уколико би се дозволило искључење појединих станова у енергетској цјелини морала би се урадити измјена пројекта инсталације централног гријања и изоловати заједнички зидови према сусједним становима, као да су вањски, те изоловати вертикале у тим становима, а радијаторске везе код вертикале изрезати и блиндирати.
- У том случају у измјењеним условима прорачуна топлинских губитака у сусједним становима уз прорачун искључених станова као негријаног простора, доћи ће се до повећања топлотних губитака и инсталисане топлинске снаге односно потребе за радијаторима више снаге. У случају да су у становима који се настављају загријавати постављени чланкасти радијатори, исти би се морали проширити одређеним новопрорачунатим бројем чланака, а уколико су постављени плочасти радијатори, исти би се морали замјенити радијаторима веће снаге. Све ове трошкове требао би финансирати онај ко захтјева искључење и требао би имати писмену сагласност свих власника/корисника станова са којима има заједничке зидове. С обзиром да би искључени стан био у објекту који се грије, исти би био индиректно загријаван јер је дио објекта и за то би требало фактурисати фиксни трошак за тарифну групу I.1. (који је

тренутно код нас на СДГ Тузла 0,00 КМ), а за тарифне групе I.2 и II.3. на основу споразумно израђене расподјеле свих корисника. Ова процедура би омогућила да утицај овог искључења буде смањен на најмању мјеру.

- У вези са свиме горе наведеним и с обзиром на сложеност ове процедуре и на утицај на загријавање енергетске цјелине, у Општим условима за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године је и утврђен члан 29. који гласи:
- „ Тарифни купац на заједничком мјерилу топлинске енергије не може се издвојити из топлинског система без сагласности свих тарифних купаца на заједничком мјерилу топлинске енергије, дистрибутера топлинске енергије и снабдјевача топлинском енергијом. (Тарифна група I.2 и II. 3)
Тарифни купац из става 1. овог члана којем је одобрено издвајање из топлинског система, дужан је плаћати све трошкове осим трошкова енергије.
Тарифни купац из става 1. овог члана којем није дата сагласност дистрибутера топлинске енергије и снабдјевача топлинском енергијом за издвајање из топлинског система, може у року од 15 дана од дана пријема одлуке о недавању сагласности изјавити жалбу Надзорном одбору. Рјешење Надзорног одбора је коначно.
Тарифни купац на заједничком мјесту потрошње, које представља енергетску цјелину. не може се издвојити из топлинског система, осим у случају да издвајање изврше сви купци, унутар енергетске цјелине, у писменом облику. (Тарифна група I.1) "
- Чланом 16. став 3. Закона о комуналним дјелатностима ТК („Службене новине ТК" број 11/2005) је децидно прописано да „Корисник не може отказати кориштење комуналне услуге ако то техничке могућности не дозвољавају, односно ако би се тиме угрозио квалитет кориштења и стандард других корисника, те ако би се тиме негативно утицало на околиш". Сходно наведеном, испоручилац и поступа у складу са Законом о комуналним дјелатностима ТК, Општим условима за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године, Техничким условима за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године и Тарифним правилником за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије од 28.01.2010. године, на који је Општински савјет Тузла дао своју сагласност.

Закључком о продужењу рока за доношење рјешења број: УП 03-26-2-108-14/19 од 11.02.2020. године, Конкуренијски савјет је продужио рок за доношење рјешења за додатна 3 (три) мјесеца у поступку који се води пред Конкуренијским савјетом по Закључку о покретању поступка по службеној дужности број: УП 03-26-2-018-1/19 од 05.11.2019. године, против привредног субјекта Централно гријање д.д. Тузла, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачка д) Закона. Актом број: УП 03-26-2-018-15/19 дана 11.02.2020. године, Конкуренијски савјет је привредном субјекту Централно гријање д.д. Тузла доставио предметни закључак.

Конкуренијски савјет у току поступка, а са циљем прикупљања података и информација које би помогле у утврђивању стварног чињеничног стања, се у више наврата обратио Централном Гријању са захтјевом за доставу података и то дана 20.01.2020. године актом број: УП 03-26-2-018-11/19, дана 04.02.2020. године актом број: УП 03-26-2-018-13/19, дана 20.02.2020. године актом број: УП 03-26-2-018-17/19.

Привредни субјекат Централно гријање је на напријед наведене захтјеве за доставу података одговорио поднесцима за примљеним под бројем: УП 03-26-2-018-12/19 од 30.01.2020. године, поднеском број: УП 03-26-2-018-16/19 од 17.02.2020. године, поднеском број: УП 03-26-2-018-18/19 од 04.03.2020. године и поднеском број: УП 03-26-2-018-20/19 од 13.03.2020. године у којима се у битном наводи сљедеће:

- Број тарифних купаца топлинске енергије са којима имамо закључене уговоре о снабдијевању топлинском енергијом који имају појединачно мјерило топлинске енергије и заједничко мјерило топлинске енергије, и то:
 - a) за категорију "Домаћинства": Тарифна група I.2.4 Домаћинства обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије расподјела по индивидуалним мјерилима 2227 корисника; Тарифна група I.2. Домаћинства по по *MWh* утрошене топлотне енергије 264 стамбених објеката; Тарифна група I.2.1. Домаћинства обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије на заједничком мјерилу расподјела по м² површине гријања 49 корисника (Напомена: Нема захтјева за искључењем у овој тарифних групи са заједничког мјерила топлинске енергије)
 - b) за категорију "Привреда": Тарифна група II.3. Привреда обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије 468 корисника; Тарифна група II.3.1 Привреда обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије расподјела по м² површине гријања 134 корисника; Тарифна група II.3.3. Привреда обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије расподјела по дјелитељима 165 корисника; Тарифна група II.3.4, Привреда обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије расподјела по индивидуалним мјерилима 210 корисника,
- Од тарифних купаца са заједничког мјерила топлинске енергије из тарифних група за домаћинства нема захтјева за искључење, док од тарифних купаца са заједничког мјерила топлинске енергије из тарифних група за привреду има захтјева за искључење из тарифне групе II.3.1 Привреда обрачун по *MWh* утрошене топлотне енергије расподјела по м² површине гријања, има 10 захтјева за искључењем усаглашено са представницима објеката (Они су донијели одлуку на нивоу објекта) и одобрено је искључење. За те просторе нема фактуре (односно фактура је нула КМ) с обзиром да цијена за јединицу ангажоване снаге (КМ/MW) за тарифну групу II.3-фиксни дио није утврђена Одлуком Општинског савјета Тузла од 15.12.2009. године о давању сагласности на Одлуку Надзорног одбора „Централно гријање“ д.д. Тузла и утврђивању цијене услуге гријања по м² и цијене услуге гријања по MWx, јер је цијена утврђена само на основу обрачунате потрошње израженој у MWx за све категорије корисника.
- Обзиром да је чланом 29. став 2. Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије из система даљинског гријања за град Тузлу прописано да је " Тарифни купац из става 1. овог члана којем је одобрено издвајање из топлинског система дужан плаћати све трошкове осим трошкова енергије. ", обавјештавамо Вас да за тарифне купце из тарифне групе број I.2 и II.3 са заједничког мјерила топлинске енергије нема фактуре (односно фактура је нула КМ), с обзиром да цијена за јединицу ангажоване снаге (КМ/MW) за тарифну групу II.3-фиксни дио није утврђена Одлуком Општинског савјета Тузла од 15.12.2009. године о давању сагласности на Одлуку Надзорног одбора „Централно гријање“ д.д. Тузла и утврђивању цијене услуге гријања по м² и цијене услуге гријања по *MWh*, јер је цијена утврђена само на основу обрачунате потрошње изражене у *MWh* за све категорије корисника.
- За случај да се обрачун врши по утрошеној топлотној енергији на заједничком мјерилу топлотне енергије, а расподјела врши нпр. по површини гријања потребно је да „Потрошачи заједничког мјеста потрошње морају дистрибутеру, прије склапања уговора о испоруци топлинске енергије, поднијети споразумно израђену „ расподјелу“ трошкова која је саставни дио уговора о испоруци топлинске енергије. " С обзиром да издвајање неког од корисника утиче на остале кориснике у објекту односно на сусједне станове/просторе, за издвајање неког тарифног купца потребно је да остали купци буду сагласни, јер ће на тај начин одобрити утицај издвајања тог купца и неће имати право да се жале дистрибутеру топлотне енергије због смањеног нивоа загријавања у њиховим становима, јер су били сагласни са издвајањем.
- Стога је чланом 29. став 1. прописано да „ Тарифни купац на заједничком мјерилу топлинске енергије не може се издвојити из топлинског система без сагласности свих

тарифних купаца на заједничком мјерилу топлинске енергије, дистрибутера топлинске енергије. (Тарифна група I.2 и II.3) "

- Прикључење објекта као цјелине започиње са издавањем начелне сагласности у којој је дефинисано, између осталог, да је потребно да се уради пројекат инсталације централног гријања у објекту. Сви станови су обухваћени загријавањем и у прорачуну топлотних губитака нема губитака између станова, јер су то све простори који се загријавају на исту собну температуру. Уколико би се дозволило искључење појединих станова у енергетској цјелини морала би се урадити измјена пројекта инсталације централног гријања и изоловати заједнички зидови према сусједним становима, као да су вањски, те изоловати вертикале у тим становима, а радијаторске везе код вертикале изрезати и блиндирати. У том случају у измјењеним условима прорачуна топлинских губитака у сусједним становима, уз прорачун искључених станова као негријаног простора, доћи ће се до повећања топлотних губитака и инсталисане топлинске снаге, односно потребе за радијаторима више снаге. У случају да су у становима који се настављају загријавати постављени чланкасти радијатори, исти би се морали проширити одређеним новопрорачунатим бројем чланака, а уколико су постављени плочасти радијатори, исти би се морали замјенити радијаторима веће снаге. Проблем би наступио ако се корисник који плаћа загријавање свог стана по површини гријања на стандардне услове жалио на смањен квалитет загријавања због искључења сусједног или сусједних станова, а дистрибутер ту не би могао урадити ништа осим да прегријава комплетан објекат, смањи енергијску ефикасност топлинске подстаннице и на тај начин смањи и капацитет могућих прикључења осталих објеката на систем даљинског гријања, што је велики тренд тренутно у борби за смањење аерозагађења у граду Тузла.
- Осим тога, то би било у супротности са чланом 16. став 3. Закона о комуналним дјелатностима ТК („Службене новине ТК" број 11/2005, гдје је децидно прописано да „Корисник не може отказати кориштење комуналне услуге ако то техничке могућности не дозвољавају, односно ако би се тиме угрозио квалитет кориштења и стандард других корисника, те ако би се тиме негативно утицало на околиш".
- Да су за искључење са система гријања из Тарифне групе 1.1. Домаћинства имали око 50 захтјева годишње, а око 150 за три године, с тим да се захтјеви појединих корисника понављају сваке године, те да нису у могућности у овом моменту утврдити и доставити тачан број.
- Рачуни за централно гријање корисницима се испостављају само за период колико траје сезона гријања, а у складу са чланом 24. став 2. Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије: "Дистрибутер испоручује топлинску енергију континуирано почев од 15. октобра текуће до 15. априла наредне године. Изузетно сезона гријања може почети (најраније) 01. октобра, а завршити (најкасније) 30. априла ,ако се мјерењем установи да температура зрака у поменутом периоду износи (мјерено три дана узастопно у 21 сат) 12 степени Целзијуса или мање за почетак сезоне или 12 степени Целзијуса или више за крај сезоне. Испорука топлинске енергије је континуисана (са ноћним режимом од максимално 8 сати)."
- Одлуком Општинског савјета Тузла од 15.12.2009. године о давању сагласности на Одлуку Надзорног одбора „Централно гријање" д.д. Тузла којом је утврђена цијена услуге гријања по м² и цијена услуге гријања по MWh, није утврђена цијена за фиксни дио прикључне снаге, иако је исти утврђен Тарифним правилником, тако да се цијена утврђује само на основу обрачунате потрошње изражене у MWh за све категорије корисника. Одлуком Општинског савјета није утврђено како се обрачунава фиксни дио прикључне снаге предвиђен Тарифним правилником, јер нису добили сагласност на то, иако је Тарифним правилником прописано да се фиксни дио рачуна према прикљученој снази из пројектне документације, који би се могао обрачунавати и преко површине гријања ако тај податак о објекту не постоји, али такав начин обрачуна се не примјењује.
- Да је чланом 18. Тарифног правилника прописано да:"Обрачунавање испоруке топлинске енергије се код појединачног потрошача врши: сврставањем потрошача у

одговарајућу тарифну групу, обрачунавањем испоручених количина топлинске енергије према важећој цијени." Цијена топлотне енергије по Одлуци за MWh топлотне енергије износи 61,80 KM без ПДВ-а. "Расподјела трошкова за испоручену количину топлинске енергије се може вршити на следеће начине :

- према м², (Тарифна група I.2.1, II.3.1 и III.2.1)
Очитавање утрошка топлотне енергије се изврши на заједничком обрачунском мјерилу за објекат и расподјели се потрошено на све станове/ просторе на основу површина гријања у објекту. Потрошачи заједничког мјеста потрошње најчешће њихов представник дистрибутеру, прије склапања уговора о испоруци топлинске енергије, дужан је поднијети споразумно израђену „расподјелу“ трошкова која се слаже са површинама гријања које су имали и раније или су у пројекту, али у складу са Чланом 30. став 1. ови удјели се могу и измјенити и доставити захтјевану расподјелу.
- према инсталисаној снази, (Тарифна група I.2.2, II.3.2 и III.2.2)
Очитавање утрошка топлотне енергије се изврши на заједничком обрачунском мјерилу за објекат и расподјели се потрошено на све станове/ просторе на основу инсталисаних топлинских снага у објекту. Потрошачи заједничког мјеста потрошње, најчешће њихов представник дистрибутеру, прије склапања уговора о испоруци топлинске енергије, дужан је поднијети споразумно израђену „расподјелу“ трошкова која се слаже са површинама гријања које су имали и раније или су у пројекту, али у складу са чланом 30. став 1. ови удјели се могу и измјенити и доставити захтјевану расподјелу.
- према дјелитељима, (Тарифна група I.2.3, II.3.3 и III.2.3):
Очитавање утрошка топлотне енергије се изврши на заједничком обрачунском мјерилу за објекат и расподјели се прво на два дијела: дио који власници у свом допису одлуче да желе да се дијели на све станове/просторе на основу површине гријања без обзира да ли је блиндирано гријно тијело за стан/простор (овај дио енергије за који су се одлучиле двије пословне зграде износи 30%). Други дио енергије се дијели на основу утрошка са дјелитеља трошкова топлотне енергије односа износа алокаторских јединица за обрачунски период. Ни за ове рачуне нема правог фиксног дијела, јер је он 0,00 KM. Корисници преко свог представника достављају читања са својих дјелитеља трошкова топлинске енергије уграђених на њиховим радијаторима.
- према интерним бројилима - калориметрима. (Тарифна група I.2.4, II.3.4 и III.2.4):
Ако се више потрошача исте или различите тарифне групе снабдијева топлинском енергијом преко заједничког потрошног мјеста са заједничким мјерним уређајем, испоручена топлинска енергија обрачунава се у складу са "расподјелом" трошкова на том потрошном мјесту и одговарајућом тарифном групом.
- Расподјела се врши према интерним бројилима-калориметрима и станови вашег објекта су тарифна група: домаћинства обрачун по MWh расподјела према интерним бројилима - калориметрима. (Тарифна група I.2.4).; Пословни простори тог објекта су тарифна група: привреда обрачун по MWh расподјела према интерним бројилима - калориметрима. (Тарифна група II.3.4); остали потрошачи обрачун по MWh расподјела према интерним бројилима - калориметрима. (Тарифна група III.2.4).
- Обрачунско мјерило је мјерило уграђено у топлинској подстаници на којем се читава потрошња топлотне енергије за цијели објекат. Сва енергија утрошена са обрачунског мјерила мора се расподјелити на кориснике предметног објекта, што је у складу са чланом 19. Тарифног правилника за испоруку топлинске енергије из система даљинског гријања за град Тузла. Расподјела цјелокупно утрошене енергије за објекат са обрачунског мјерила дијели се према интерним (раздјелним) мјерилима сваког корисника.
- Шифра 57 на рачуну: Задужење по основу утрошка MWh (крајње стање - почетно стање) са индивидуалног раздјелног мјерила за стан/простор.; Шифра 59 на рачуну: Ангажовани капацитет је 0, јер је тренутно фиксни дио рачуна 0,00 KM.; Шифра 60 на рачуну: Разлика читања обрачунска- раздјелна је разлика између утрошка тоpline очитане на обрачунском мјерилу и суме интерних (раздјелних) мјерила дијели се на све кориснике на основу инсталисане топлинске снаге за сваки стан/простор која је узета из

пројекта односно из уговора. Расподјелу ових трошкова могуће је и мијењати, али само уз писмену сагласност свих корисника.

- Разлика у инфраструктури за кориснике тарифних група I.1, I.2 и II.3 не мора бити уколико се расподјела врши: према м2, према инсталисаној снази и према дјелитељима. Ако се пак расподјела врши - према интерним бројилима - калориметрима за сваки стан/простор онда постоји разлика и заједничке вертикале су у јавној површини (стубишту) и на њима су уграђена по пројекту мјерила топлотне енергије за сваки стан/простор. Обрачунско мјерило је увијек на улазу за цијели објекат. Очитања се могу вршити радио комуникацијом или М-бус комуникацијом. Са те тачке развод према гријним тијелима може бити као једноцијевни или двоцијевни систем.
- На све станове/просторе у једној енергетској цјелини, гдје се са истог циркулационог круга из подстанице снабдијевају гријна тијела енергијом, примјенљив је члан 16. став 3. Закона о комуналним дјелатностима ТК („Службене новине ТК" број 11/2005), односно сваким отказивањем би се угрозио нечији квалитет загријавања. У неким примјерима нпр. поткровља био би утицај на мање корисника, али се мора преправити мрежа због одзрачивања инсталације и то може утицати на онемогућење циркулације на појединим вертикалама за цијели објекат (примјер великог броја објеката и инсталације гријања у купатилима).
- По сваком захтјеву се врши оцјена техничких могућности што је у већини случајева и могуће извести исјецањем и блиндирањем веза за гријна тијела, консултује се пројектна документација како би се утврдило да постоји утицај на повећање топлотних губитака за остале сусједне кориснике директно, а за околиш индиректно узимајући у обзир да је загријавање објеката из комбиноване трансформације хемијске енергије горива у електричну и топлотну енергију најефикаснији начин загријавања и најбољи по околиш узимајући у обзир исти извор енергије.

2. Прикупљање података од трећих лица

У току поступка ради утврђивања свих релевантних чињеница, у смислу члана 35. став (1) тачка а) и ц) Закона, Конкурентијски савјет је прикупљао податке и документацију и од других органа/институција које нису странке у поступку.

Конкурентијски савјет је, дана 05.12.2019. године упутио Захтјеве за достављање података (да ли се обрачунава и наплаћује фиксни трошак нпр. у виду паушала, тзв. дистрибутивних трошкова и сл. корисницима након привременог или трајног искључења из снабдијевања комуналном услугом коју пружају) привредним субјектима: ЈП Електрпривреда БиХ д.д. Сарајево, Подружница Електродистрибуције Тузла, Пословна јединица дистрибуције Тузла, Врпача 2, 75 000 Тузла актом број: УП 03-26-2-018-7/19 и Водовод и Канализација д.о.о Тузла, Фрањевачка 30, 75 000 Тузла актом број: УП 03-26-2-018-8/19 .

Дана 16.12.2019. године, достављен је поднесак Водовод и Канализација д.о.о Тузла број:8135/19 од 13.12.2019. године (запримљен под бројем: УП 03-26-2-018-9/19) у којем се, између осталог, наводи да у складу са Општим и техничким условима снабдијевања водом и услугама одвођења отпадних вода Општине Тузла, за колективне стамбене јединице не постоји термин трајног него само привременог одјављивања услуге. У колико је ријеч о стамбеним објектима новије градње гдје су постављени интерни водомјери за сваку стамбену јединицу, врши се скидање интерног водомјера на захтјев корисника услуге, док код колективних стамбених јединица старије градње гдје се обрачун врши путем заједничког водомјера, одјава се врши путем сагласности предсједника одбора етажних власника и самих етажних власника. Код индивидуалних стамбених објеката постоји могућност привременог отказивања услуге по Захтјеву за привремену одјаву, са тим да привремено искључени корисник уколико не поднесе Захтјев за поновну пријаву у року од двије године, губи право на прикључак на том потрошачком мјесту. Корисници који се привремено одјаве са услуге обрачунавају им се трошкови накнаде за одржавање водомјера у износу од 2,50 км за стамбене објекте и 4,10 км за

пословне објекте. У складу са Општим и техничким условима снабђевања водом и услугама одвођења отпадних вода Општине Тузла, постоји могућност раскидања уговора са корисником што би могло представљати вид трајног отказивања услуге.

Дана 17.12.2019. године, достављен је поднесак ЈП Електрпривреда БиХ д.д. Сарајево, Подружница Електродистрибуције Тузла, Пословна јединица дистрибуције Тузла број: 03-5-12-30331/2019 од 12.12.2019. године (запримљен под бројем: УП 03-26-2-018-10/19) у којем се, између осталог, наводи да сви крајњи купци електричне енергије имају могућност привременог/трајног искључења са дистрибутивне мреже, без обзира да ли се ради о колективним стамбеним јединицама (зградама) или самостојећим објектима (кућама), те им за исто није потребна сагласност осталих станара тог објекта. Крајњим купцима који су привремено или трајно одјављени са дистрибутивне мреже, не обрачунава се и не наплаћује фиксни трошак за вријеме трајања привремене одјаве.

3. Правни оквир поступка

Конкурвенцијски савјет је у току поступка примијенио одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), као и одредбе Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у смислу члана 26. Закона о конкуренцији.

Такође, Конкурвенцијски савјет је узео у обзир и одредбе Закона о комуналним дјелатностима („Службене новине ТК“ број 11/05, 7/07, 8/12 и 14/13) (у даљем тексту: Закон о комуналним дјелатностима), Закона о заштити потрошача Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 25/06 и 88/15) (у даљем тексту: Закон о заштити потрошача у БиХ), Одлуку о снабђевању Града топлотном енергијом, Опште услове за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије, Технички услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије, Тарифни правилник за прикључење на систем даљинског гријања и испорука топлинске енергије, све интерне одлуке донесене дана 05.01.2010. године под бројем: 01-5439-2010/II-VNR-1.

Конкурвенцијски савјет у складу са чланом 43. став (7) Закона у сврху оцјене датог случаја може користити судску праксу Европског суда правде и одлуке Европске комисије.

4. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 33/10) чини тржиште одређених производа/услуга који су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи сматрају међусобно замјенивим с обзиром на њихове битне карактеристике, квалитет, намјену, цијену или начин употребе.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантне услуге под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Чланом 4. став (1) тачка 3) Закона о комуналним дјелатностима прописано да се под снабђевање топлотном енергијом подразумјевају послови производње и дистрибуције топлотне енергије (паре, вреле воде, топле воде, санитарне топле воде и сл.) мрежом до подстанице корисника, укључујући и подстаницу, односно главни запорни вентил или

заједнички мјерни инструмент код објеката колективног становања, односно мјерни инструмент корисника.

Чланом 2. Одлуке о снабдјевању Града топлотном енергијом је предвиђено да је снабдјевање града топлотном енергијом комунална дјелатност од посебног друштвеног интереса, те да обављање те дјелатности врши јавно предузеће којем је, у складу са законом којим је уређена област комуналних дјелатности, надлежни орган повјерио обављање ове дјелатности.

Привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла је регистрован за дјелатност дистрибуције топлотне енергије коју и обавља, те је на основу наведеног, Конкурентијски савјет у предметном поступку одредио релевантно тржиште производа дистрибуција/снабдјевање топлотном енергијом.

Обзиром да се снабдјевање топлотном енергијом врши на подручју Града Тузла, релевантно тржиште у географском смислу је утврђено као географско подручје Града Тузла.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одредио да је релевантно тржиште предметног поступка, тржиште дистрибуције/снабдјевања топлотном енергијом на подручју Града Тузла.

5. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Након сагледавања свих релевантних чињеница, доказа и документације достављене од странака у поступку, као и података којима располаже Конкурентијски савјет, утврђено је сљедеће:

- да је привредни субјекат „Централно гријање” д.д. за дистрибуцију топлотне енергије Тузла регистрован у Општинском суду Тузла под матичним бројем:1-294, оснивач субјекта уписа је Град Тузла, ул. ЗАВНОБИХ-а бр.11. Учешће оснивача у капиталу износ у процентима 51% Град Тузла, 49% акционари према евиденцији Регистра вријеносних папира. Претежна регистрована дјелатност субјекта уписа је производња и снабдјевање паром и климатизација. Рјешењем кантоналне агенције за приватизацију бр. 19/01-021-2920/2001 од 14.06.2001 године одобрен је упис извршене приватизације у судски регистар ЈКП „Централно гријање“ Тузла од 100% капитала прије приватизације, 49% је приватизовано и продато у процесу јавне продаје акција, а 51% је неприватизовани државни капитал.
- Да је Централно гријање д.д. Тузла једини субјекат који врши испоруку топлотне енергије системом даљинског гријања, и да је зона топлификације дефинисана као ужи дио града Тузла гдје спадају сви колективни стамбени објекти и дио индивидуалних стамбених објеката. Укупан број корисника централног гријања је 23.203 корисника, од чега су 21.352 домаћинства, 1.694 привреда и 157 установе.
- Чланом 4. став 1) тачка (3) Закона о комуналним дјелатностима прописано је да се под снабдјевање топлотном енергијом подразумјевају послови производње и дистрибуције топлотне енергије (паре, вреле воде, топле воде, санитарне топле воде и сл.) мрежом до подстанице корисника, укључујући и подстаницу, односно главни запорни вентил или заједнички мјерни инструмент код објеката колективног становања, односно мјерни инструмент корисника;
- Члан 15. став 1) Закона о комуналним дјелатностима прописује да је корисник комуналне услуге дужан даваоцу комуналне услуге платити утврђену цијену комуналне услуге;

- Члан 16. став 3) Закона о комуналним дјелатностима прописује да корисник не може отказати кориштење комуналне услуге ако то техничке могућности не дозвољавају, односно ако би се тиме угрозио квалитет кориштења и стандард других корисника, те ако би се тиме негативно утицало на околиш;
- Чланом 17. Закона о комуналним дјелатностима прописано је да су давалац и корисник комуналне услуге дужни усагласити прије почетка кориштења услуге све елементе пружања одређене комуналне услуге (права и обавезе даваоца и корисника услуге, те друга битна питања) и о томе закључити уговор.
- Чланом 21. став 1) Закона о комуналним дјелатностима прописано је да висину цијене и начин плаћања комуналне услуге одређује давалац услуге уз претходну сагласност општинског савјета.
- Да је чланом 2. Одлуке о снабдјевању Града топлотном енергијом предвиђено да је снабдјевање града топлотном енергијом комунална дјелатност од посебног друштвеног интереса, те да обављање те дјелатности врши јавно предузеће којем је у складу са законом којим је уређена област комуналних дјелатности надлежни орган повјерио обављање ове дјелатности.
- Да је на основу члана 113. Статута Централно гријање д.д. Тузла, Надзорни одбор на сједници одржаној дана 05.01.2010. године усвојио акт број: 01-5439-2010/II-VNR-1, „Општи услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“ (у даљем тексту: Општи услови), те да је на овај акт Општински савјет Тузла дана 28.01.2010. године, дао сагласност број 01-05-610-2010 алинеја 1.
- Члан 29. Општих услова прописује:
 - „(1) Тарифни купац на заједничком мјерилу топлинске енергије не може се издвојити из топлинског система без сагласности свих тарифних купаца на заједничком мјерилу топлинске енергије, дистрибутера топлинске енергије.(Тарифна група I.2 и II.3)
 - (2) Тарифни купац из става 1. овог члана којем је одобрено издвајање из топлинског система дужан је плаћати све трошкове осим трошкова енергије.
 - (3) Тарифни купац из става 1. овог члана којем није дата сагласност дистрибутера топлинске енергије за издвајање из топлинског система, може у року од 15 дана од дана пријема одлуке о недавању сагласности изјавити жалбу Надзорном одбору.
 - (4) Рјешење Надзорног одбора је коначно.
 - (5) Тарифни купац на заједничком мјесту потрошње, које представља енергетску цјелину, не може се издвојити из топлинског система, осим у случају да издвајање изврше сви купци, унутар енергетске цјелине, у писменом облику.(Тарифна група I.1)“
- Члан 30. Општих услова прописује:
 - „(1) Овлаштени представник купца на заједничком мјерилу топлинске енергије може на основу одлуке сувласника стамбене и/или пословне зграде од дистрибутера топлинске енергије затражити прерасподјелу количине испоручене топлинске енергије за појединог купца (празан стан, недовољна температура услед грешке на унутрашњим инсталацијама, проширење стамбеног простора или пословног простора и слично). (Тарифна група I.2 и II.3)
 - (2) Дистрибутер топлинске енергије дужан је удовољити захтјеву овлаштеног представника из става (1) овог члана уколико за то постоје технички услови.
 - (3) Дистрибутер топлинске енергије дужан је о захтјеву овлаштеног представника из става (1) овог члана донијети одлуку у року од 30 дана од дана пријема захтјева.“
- Члан 41. Општих услова прописује сљедеће:

„(1) Тарифни купац на засебном обрачунском мјерилу топлинске енергије може писаним путем поднијети захтјев за раскид уговора о снабдијевању тарифног купца и затражити издвајање из топлинског система.

(2) Поступак издвајања из топлинског система тарифних купаца из става 1. овог члана проводи се уз сагласност дистрибутера топлинске енергије у року од 30 дана од дана пријема захтјева, уз испуњење техничких услова за издвајање из топлинског система.

(3) У случају захтјева за поновно прикључење на топлински систем, купац је дужан исходити нову енергетску сагласност и закључити нови уговор о испоруци за то мјерно мјесто те платити накнаду за прикључење.“

- Члан 74. Општих услова прописује:

„(1) Износ мјесечних новчаних обавеза за тарифне купце на заједничком мјерилу топлинске енергије одређује дистрибутер топлинском енергијом на основу мјесечне потрошње, увећано за сталну мјесечну накнаду, а расподјељује их и обрачунава у складу са одредбама Тарифног правилника.

(2) Износ мјесечне новчане обавезе из става (1) овог члана представља рачун за уговорену топлинску енергију, с датумом доспијећа у року од 15 дана од дана издавања рачуна.

(3) По истеку обрачунског периода, дистрибутер топлинском енергијом на основу читаног мјерила топлинске енергије израђује коначни обрачун за утрошену топлинску енергију тога периода и испоставља рачун обрачунског периода, а новчану обавезу из тог рачуна тарифни купац дужан је платити у року од 15 дана од дана издавања рачуна.

(4) Рачун обрачунског периода одређује дистрибутер топлинском енергијом на основу читаних стања мјерила топлинске енергије, помножених с тарифним ставкама одабраног тарифног модела и додане сталне мјесечне накнаде, а тарифни купац дужан је новчану обавезу из испостављенога рачуна платити у року од 15 дана од дана издавања рачуна. „

- На основу члана 113. Статута „Централно гријање“ д.д. Тузла, Надзорни одбор је на сједници одржаној дана 05.01.2010. године усвојио акт број: 01-5439-2010/II-VNR-1, „Технички услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“ (у даљем тексту: Технички услови). На тај акт је Општински савјет Тузла дана 28.01.2010. године, дао сагласност број 01-05-610-2010 алинеја 1)

- Технички услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије су услови које морају испуњавати дистрибутер, инвеститор, пројектанти и извођачи радова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије за град Тузла.

- На основу члана 113. Статута „Централно гријање“ д.д. Тузла, Надзорни одбор је на сједници одржаној дана 05.01.2010. године усвојио акт број: 01-5439-2010/II-VNR-1, „Тарифни правилник за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“ (у даљем тексту: Тарифни правилник). На тај акт је Општински савјет Тузла дана 28.01.2010. године, дао сагласност број 01-05-610-2010 алинеја 1).

- Члан 10. Тарифног правилника потрошња топлинске енергије је подјелена у три тарифне групе:

- I тарифна група – домаћинства

- I.1. – домаћинства, обрачун по м²

- I.2. – домаћинства, обрачун по MWh

- II. Тарифна група- привреда

- II.1. – привреда до 3,5м висине, обрачун по м²

- II.2. – привреда преко 3,5м висине, обрачун по м²

П.3. – привреда, обрачун по MWh

- III. Тарифна група – остали потрошачи (нпр. образовне установе, културне институције, итд.) који се посебним одлукама сврставају у Тарифне групе

III.1. – остали потрошачи, обрачун по m^2

III.2. – остали потрошачи, обрачун по MWh“

- Члан 11. Тарифног правилника прописује Тарифне ставке за појединачне тарифне елементе су:
 - цијена за загријавање по m^2 гријне површине до 3,5м висине гријаног простора за тарифну групу I.1 и III.1, (KM/ m^2)
 - цијена за загријавање по m^2 гријне површине до 3,5м висине гријаног простора за тарифну групу II.1, (KM/ m^2)
 - цијена за загријавање по m^2 гријне површине преко 3,5м висине гријаног простора за тарифну групу II.2, (KM/ m^2)
 - цијена за загријавање по бројилу-калориметру (KM/MWh) за тарифну групу I.2, II.3 и III.2
 - цијена за јединицу ангазоване снаге (KM/MW) за тарифну групу I.2- фиксни дио,
 - цијена за јединицу ангазоване снаге (KM/MW) за тарифну групу II.3- фиксни дио.“
- Члан 12. Тарифног правилника прописује да *Износ* за цијену гријања по $1m^2$ загријаваног простора се израчунава тако што се површина (из члана 5.) која се загријава, множи са бројем дана који улазе у обрачун и утврђеном дневном цијеном. Дневна цијена добије се дијелењем мјесечне цијене са просјечним бројем дана у мјесецу (30 дана). Тарифне групе I.1, II.1, II.2 и III.1.“
- Члан 13. Тарифног правилника прописује да се *Износ* за цијену гријања према бројилу-калориметру (Тарифна група I.2, II.3 и III.2) састоји се из два дијела:
 - Износ за количину испоручене топлинске енергије, који се добије тако да се број испоручених MWh множи са цијеном за топлинску енергију (KM/MWh).
 - Износ за фиксни дио прикључне снаге (KM/MW/мј), који се добије тако да се вриједност инсталисане снаге у MW множи са јединичном цијеном на годишњем ниову и дијели са бројем мјесеци фактурисања.“
- Члан 16. Тарифног правилника је прописао да се обрачунавање испоруке топлинске енергије код појединачног потрошача врши:
 - сврставањем потрошача у одговарајућу тарифну групу,
 - обрачунавањем испоручених количина топлинске енергије према важећој цијени.“
- Члан 17. Тарифног правилника прописује да ако се више потрошача исте или различите тарифне групе снабдијева топлинском енергијом преко заједничког потрошног мјеста са заједничким мјерним уређајем, испоручена топлинска енергија обрачунава се у складу са „расподјелом“ трошкова на том потрошном мјесту и одговарајућом тарифном групом.
- Чланом 18. Тарифног правилника је предвиђено да се расподјела трошкова за испоручену количину топлинске енергије може вршити на следеће начине:
 - према m^2 , (Тарифна група I.2.1, II.3.1 и III.2.1)
 - према инсталисаној снази, (Тарифна група I.2.2, II.3.2 и III.2.2)
 - према дјелитељима, (Тарифна група I.2.3, II.3.3 и III.2.3)

- према интерним бројилима- калориметрима. (Тарифна група I.2.4, II.3.4 и III.2.4)“
- Према члану 19. Тарифног правилника потрошачи заједничког мјеста потрошње морају дистрибутеру, прије склапања уговора о испоруци топлинске енергије, поднијети споразумно израђену „расподјелу“ трошкова која је саставни дио уговора о испоруци топлинске енергије. У расподјели трошкова се одређује учешће у трошковима испоруке топлинске енергије појединачног потрошача, а збир свих учешћа мора износити 100 процената. Расподјелу трошкова је могуће мијењати само уз писмену сагласност свих потрошача и узима се у обзир са првим наредним обрачунским периодом. Ако потрошачи не поднесу дистрибутеру „расподјелу“ трошкова из првог става, дистрибутер обрачунава појединачним потрошачима трошкове испоруке топлинске енергије у складу са подацима из „расподјеле“ који има на располагању, али ако тих података нема, према једнаким учешћима.
- У складу са чланом 20. Тарифног правилника испоручена количина топлинске енергије се обрачунава:
 - у случају обрачунавања према топлинском бројилу, количина испоручене топлинске енергије обрачунава се на основу вриједности очитаних са топлинског бројила, смјештеног на мјерном мјесту у подстаници. Испоручена количина топлинске енергије обрачунава се мјесечно, односно како је то одређено у уговору.
 - у случају обрачунавања према м² гријне површине, обрачун се врши мјесечно према броју дана гријања, односно како је то одређено у уговору.
- Да је на основу члана 21. Закона о комуналним дјелатностима („Сл. Новине ТК“ број 11/05) и члана 26 Статута општине Тузла, („Сл. Гласник општине Тузла“ број 2/99, 9/00, 2/08), Општински савјет Тузла на сједници одржаној дана 15.12.2009. године донио Одлуку о давању сагласности на Одлуку Надзорног одбора „Централно гријање“ д.д. Тузла о утврђивању цијене услуге гријања по м² и цијене услуге по MWh (у даљем тексту: Одлука).
- Члан 1. Одлуке гласи:

„Даје се сагласност на Одлуку Надзорног одбора „Централно гријање“ д.д. Тузла о утврђивању цијене услуге гријања по м² и цијене услуге по MWh, број 01-5439-2009-2 од 08.12.2009. године, која након измена, мјесечно по категоријама износи:

 - домаћинства 1,44 KM/м²;
 - културно-образовне институције 1,44 KM/м²
 - привреда I 4,32 KM/м²
 - привреда II 6,48 KM/м²

и измјене цијена услуге гријања, по обрачунској потрошњи израженој у MWh по категоријама корисника, која износи:

 - домаћинство 61,80 KM по MWh
 - културно-образовне институције 61,80 KM по MWh
 - привреда 61,80 KM по MWh

уз услов да цијена утврђене методологије обрачуна по MWh, не смије бити већа од висине накнаде обрачунате у ставу 1. Одлуке“
- Чланом 2. Одлуке је прописано да ће се цијена услуге гријања утврђена у претходном члану примјењивати од 01.01.2010. године.
- Да Одлуком није дефинисано колико износи фиксни дио који је предвиђен да се плаћа према Тарифном правилнику;

- Да „Централно гријање“ д.д. Тузла има два типска уговора о испоруци топлотне енергије која закључује са купцима и то Уговор о испоруци топлотне енергије за загријавање стамбеног простора и Уговор о испоруци топлотне енергије за загријавање пословних простора. Наведени уговори се разликују у дијелу којим је дефинисан Обрачун трошкова за испоруку топлотне енергије и начин плаћања у зависности од тога да ли је начин обрачуна испоручене енергије и плаћања по 1м2 стамбеног/пословног простора или по MWh стамбеног/пословног простора.
- Да су Уговором дефинисана права и обавезе Испоручиоца и Потрошача, обрачун трошкова за испоручену топлинску енергију, измјене основних елемената уговора, поремећај у испоруци топлинске енергије, трајање уговора и опште одредбе;
- Да се уговор закључује на неодређено вријеме, осим ако се купац и дистрибутер другачије не договоре, а ступа на снагу даном обостраног потписивања, те да је предвиђено да дистрибутер задржава право једностраног раскида уговора, уколико се купац не понаша у складу са уговореним и потписаним обавезама, а штетне посљедице раскида сноси купац. У типским уговорима није наведено када и под којим условима купац може раскинути уговор о испоруци топлинске енергије за загријавање стамбеног/пословног простора;
- Да у Уговору стоји да је купац сагласан да се у регулисању међусобних односа примјењују нормативни акти дистрибутера у ситуацијама које нису регулисане уговором и то „Општи услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“, „Тарифни правилник за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“ Технички услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“
- Да је Централно гријање на захтјев Конкуренцијског савјета доставио одређени број Уговора о испоруци топлинске енергије за загријавање стамбеног/пословног простора који су закључени са физичким лицима и правни субјектима, те је увидом у исте утврђено да се суштински не разликују од типских Уговора о испоруци топлотне енергије за загријавање стамбеног простора и Уговора о испоруци топлотне енергије за загријавање пословних простора и да ни у њима није предвиђено када и под којим условима купац може раскинут уговор, те стоји да је купац сагласан да се у регулисању међусобних односа примјењују нормативни акти дистрибутера у ситуацијама које нису регулисане уговором и то „Општи услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“, „Тарифни правилник за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“ Технички услови за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлинске енергије“;
- Да у је у последње три године Централно гријање Тузла раскинуло уговор о испоруци топлотне енергије за загријавање стамбеног/пословног простора са осамнаест корисника који су из Тарифне групе привреда;
- Да према наводима Централног гријања није било захтјева за искључење са система централног гријања из тарифне групе-домаћинства обрачун по метру квадратном, тарифних купаца I.2;
- да је у 2017. годни тридесет три корисника централног гријања из категорије Тарифна група 1.1 поднијело захтјев за искључење са система централног гријања, у 2018. годни тридесет један, односно дванаест захтјева за искључење са система централног гријања у 2019. години;

Чланом 9. став (1) Закона о конкуренцији је прописано да привредни субјекат има доминантан положај на релевантном тржишту роба или услуга, када се због своје тржишне снаге може понашати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, узимајући у обзир учешће тог привредног субјекта на тржишту, учешће које на том тржишту имају његови конкуренти, као и правне и друге запрете за улазак других привредних субјеката на тржиште.

Члан 9. став (2) Закона о конкуренцији претпоставља да привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба или услуга ако на релевантном тржишту има учешће веће од 40,0%.

Члан 2. став (2) Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја, даље разрађује појам доминантног положаја, те одређује да привредни субјекат на релевантном тржишту производа или услуга има доминантан положај, када нема конкуренцију или ако постојећа конкуренција није значајна.

Конкуренцијски савјет је утврдио да Централно гријање д.д. Тузла једини субјекат који врши испоруку топлотне енергије системом даљинског гријања, и да је зона топлификације дефинисана као ужи дио града Тузла гдје спадају сви колективни стамбени објекти и дио индивидуалних стамбених објеката, те је неоспоран његов доминантан положај, због којег се може у значајној мјери понашати и дјеловати независно од својих купаца и потрошача, али као такав сам по себи не представља забрањено конкуренцијско дјеловање.

У складу са чланом 10. став (1) Закона о конкуренцији, забрањена је свака злоупотреба доминантног положаја једног или више привредних субјеката на релевантном тржишту. Злоупотреба доминантног положаја, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији, посебно се односи на закључивање споразума којима се условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговинском обичају немају везе с предметом таквог споразума.

Наиме, спорним чланом 29. Општих услова прописано је:

- „(1) Тарифни купац на заједничком мјерилу топлинске енергије не може се издвојити из топлинског система без сагласности свих тарифних купаца на заједничком мјерилу топлинске енергије, дистрибутера топлинске енергије.(Тарифна група I.2 и II.3)
- (2) Тарифни купац из става 1. овог члана којем је одобрено издвајање из топлинског система дужан је плаћати све трошкове осим трошкова енергије.
- (3) Тарифни купац из става 1. овог члана којем није дана сагласност дистрибутера топлинске енергије за издвајање из топлинског система, може у року од 15 дана од дана пријема одлуке о не давању сагласности изјавити жалбу Надзорном одбору.
- (4) Рјешење Надзорног одбора је коначно.
- (5) Тарифни купац на заједничком мјесту потрошње, које представља енергетску цјелину, не може се издвојити из топлинског система, осим у случају да издвајање изврше сви купци, унутар енергетске цјелине, у писменом облику.(Тарифна група I.1)“

У складу са одредбом става (1) члана 29. Општих услова тарифни купац на заједничком мјерилу топлинске енергије не може се издвојити из топлинског система без сагласности свих тарифних купаца на заједничком мјерилу топлинске енергије, дистрибутера топлинске енергије.(Тарифна група I.2 и II.3).

Централно гријање д.д. Тузла оправданост овог става налазе у члану 30. Тарифног правилника према коме потрошачи са заједничког мјеста потрошње морају дистрибутеру, прије склапања уговора о испоруци топлинске енергије, поднијети споразумно израђену „расподјелу“ трошкова која је саставни дио уговора о испоруци топлинске енергије. У расподјели трошкова се одређује

учешће у трошковима испоруке топлинске енергије појединачног потрошача, а збир свих учешћа мора износити 100 процената, те је расподјелу могуће мијењати само уз писмену сагласност свих потрошача, односно „*другим ријечима, потрошња топлотне енергије за цијелу зграду са заједничког мјерила мора се прерасподијелити на остале кориснике, а о томе морају сви бити сагласни*“. Централно гријање д.д Тузла је између осталог навело да издвајање некога од корисника утиче на остале кориснике у објекту односно на сусједне станове/просторе, те да је за издвајање неког тарифног купца потребно да остали купци буду сагласни, јер ће на тај начин одобрити утицај издвајања тог купца и неће имати право да се жале дистрибутеру топлотне енергије због смањења нивоа загријавања у њиховим становима, јер су били сагласни са издвајање, што Конкурenciјски савјет није уважио као основан аргумент.

Ако узмемо у обзир да је чланом 34. Општих услова прописано да се Уговор о снабдјевању тарифног купца закључује између дистрибутера топлинске енергије и тарифног купца, то подразумјева да се сва права и обавезе, као и сам раскид уговора тичу искључиво и само уговорних страна, односно Централног гријања д.д. Тузла и тарифног купца као крањег корисника. Централно гријање је наметнуло додатни услов кориснику своје услуге да у случају да жели исту да откаже, мора зависти од „добре воље“ или интереса треће стране како би се тај уговорни однос раскинуо. Захтјевање од тарифног купца да за раскид уговора о испоруци топлотне енергије захтјева сагласност осталих корисника, јасно и недвосмислено предствала наметање додатних услова који немају везе са самим раскидом уговора, што је према одредбама Закона о конкуренцији забрањено, односно представља злоупотребу доминантног положаја према члану 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Према ставу (2) спорног члана Општих услова, тарифни купац којем је одобрено издвајање из топлинског система дужан је плаћати све трошкове осим трошкова енергије.

Привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла је у поднеску навео да нема захтјева за искључење од стране тарифних купаца са заједничког мјерила топлинске енергије из тарифне групе I.2-домаћинства, док је било захтјева за искључењем поднесених од стране тарифних купаца са заједничког мјерила топлинске енергије из тарифне групе II.3.1-Привреда, гдје се обрачун врши по MWh утрошене топлотне енергије расподјељене по м² површине гријања. За тарифне купце из тарифне групе број I.2 и II.3 са заједничког мјерила топлинске енергије се не испостављају фактуре након искључења са система централног гријања обзиром да је Одлуком Надзорног одбора „Централно гријање“ д.д. Тузла о утврђивању цијене услуге гријања по м² и цијене услуге гријања по MWh, утврђена цијена услуге гријања по обрачунатој потрошњи израженој у MWh по категоријама корисника, без фиксног дијела.

Према подацима достављеним од стране привредног субјекта Централно гријање д.д. Тузла у последњих три године је из тарифне групе II.3-привреда са система централног гријања искључено осамнаест корисника. Конкурenciјски савјет је дана 22.04.2019. године у циљу провјере навода привредног субјекта Централно гријање д.д. Тузла да искљученим корисницима не испоставља рачуне, упутио захтјев за достављањем података према шест од укупно осамнаест трајно искључених корисника.

Конкурenciјски савјет је запримио Одговор на захтјев за достављање података дана 05.05.2020. године, запримљен под бројем: УП 03-26-2-018-27/19, у ком се у битном наводи да је у складу са Уговором преузето плаћање рачуна за централно гријање, те да је привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла испостављао рачуне за редовну испоруку топлотне енергије закључно са априлом 2014. године. На захтјев корисника у јесен 2014. године су одвојени радијатори са огранка топоводних цијеви, те је престала испорука топлотне енергије. Централно гријање д.д. Тузла је то сматрало привременом обуставом, на основу чега је у периоду од октобра 2014. године до априла 2017. године наплаћивао 30% вриједности рачуна од износа који се плаћао кад се гријање користи. Пословни простор је од 28.09.2017. године потпуно искључен из система централног гријања тако да су заварени крајеви преосталих

цијеви, што се сматрало раскидом уговора, те последије тога привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла није испостављао никакве рачуне. У Одговору на захтјев за достављање података за примљеном дана 15.05.2020. године под бројем УП 03-26-2-018-28/19 наведено је да након искључења са система централног гријања, привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла није испостављао рачуне за наплату осталих трошкова. Конкуренијски савјет је дана 18.05.2020. године запримио Одговор на захтјев број: УП 03-26-2-018-29/19 у ком је истакнуто да је уговор о испоруци топлинске енергије раскинут на иницијативу кроисника услуге, те да није било никаквих правних несугласица као ни случајева достављања рачуна за неиспоручену топлотну енергију.

У складу са чланом 33. став (2) Законом о заштити потрошача у БиХ, економске услуге од општег интереса у које спада испорука топлотне енергије су у режиму уговорног односа и накнада за исте се плаћа на основу стварних испорука очитаних на бројилу потрошача према члану 35. истог закона. Наиме, раскидом уговора престају постојати обавезе за уговорне стране, па тако није основано да се раскидом и непостојањем уговора једној страни намеће додатна обавеза у смислу неограниченог трајања плаћања услуге која се не користи.

Конкуренијски савјет у току поступка није утврдио да се одредба става (2) члана 29. Општих услова, у пракси примјењује и да иста има посљедицу за крајњег корисника у смислу да се намеће обавеза плаћања услуге и након раскида уговора, али ова одредба је сама по себи у супротности са Законом о конкуренцији и као таква представља злоупотребу доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачка д) Закона и треба да се брише из члана 29. Општих услова.

У складу са ставом (5) спорног члана 29. Општих услова Тарифни купац на заједничком мјесту потрошње, које представља енергетску цјелину, не може се издвојити из топлинског система, осим у случају да издавање изврше сви купци, унутар енергетске цјелине, у писменом облику. (Тарифна група I.1)

Кокуренијски савјет је у току поступка утврдио да је у посљедње три године (2017-2019), привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла, имао 76 захтјева за искључење са система централног гријања од стране корисника из Тарифне групе I.1, те да је највећи број захтјева поднесен из разлога јер се стамбена јединица не користи, да живе у иностранству и да су једном годишње ту, да нису у могућности више плаћати услугу гријања, да се стан не користи због оставинског поступка, итд. Надаље је у појединим захтјевима за искључење са система централног гријања тражено да се, ако већ не постоји могућност искључења, омогући умањени износ плаћања или да се угради индивидуални мјерни инструмент којим би се мјерила количина утрошене топлотне енергије.

Увидом у документацију коју је доставио привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла, утврђено је да је сваки захтјев без изузетка одбијен уз образложење да је чланом 29. Општих услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруке топлинске енергије прописано да се Тарифни купац на заједничком мјесту потрошње које представља енергетску цјелину не може издвојити из топлинског система, осим у случају да издавање изврше сви купци, унутар енергетске цјелине, у писаном облику. Надаље, захтјеви су одбијени и у дијелу којим се тражи умањење рачуна због некориштења стана, јер умањење рачуна није предвиђено нормативним актима Централног гријања д.д. Тузла и у истим нема упориште. У погледу дијела захтјева који се односио на уградњу индивидуалног мјерног инструмента, Централно гријање д.д. Тузла је у битном навело да је у складу са чланом 35. Закона о потрошачима у БиХ извршило допуну нормативних аката како би омогућили да сваки корисник гријања има право да услугу гријања плаћа према властитој потрошњи уз претходно испуњене техничке услове прописане у наведеним актима. Да би се остварило то право, а у складу са Општим и техничким условима за прикључење на систем даљинског гријања, потребна је писмена сагласност свих купаца са заједничког мјеста потрошње о преласку на обрачун према утрошеној енергији, на обрачунском

бројилу постављеном у топлинској подстанци. Уколико сви купци не изврше уградњу индивидуалних мјерила, на достављеној сагласности потребно се изјаснити о начину расподјеле топлинске енергије за потрошаче који нису уградили мјерила.

Везано за достављену пресуду Општинског суда у Тузли број: 32 0 П 229097 15 П од 18.08.2015. године, којом је одбијен захтјев тужитеља (...)*¹, поднесен против привредног субјекта Централно гријање д.д Тузла, ради раскида уговора о испоруци топлинске енергије за загријавање стамбеног простора, Конкурентијски савјет је утврдио да иста није релевантна за предметни поступак утврђивања злоупотребе доминантног положаја.

У току поступка привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла, је са циљем да аргументује примјену спорног става (5) члана 29. Општинских услова, позивао се на члан 16. став (3) Закона о комуналним дјелатностима који каже да корисник не може отказати кориштење комуналне услуге ако то техничке могућности не дозвољавају, односно ако би се тиме угрозио квалитет кориштења и стандард других корисника, те ако би се тиме негативно утицало на околиш. Обзиром на наведено, Конкурентијски савјет је затражио да се наведе који је то случај у пракси на који ће се оправдано моћи примјенити одредбе члана 16. став (3), те да ли се по сваком захтјеву за отказивање гријања врши оцјена техничких могућности.

У свом одговору на тражено (поднесак број: УП 03-26-18-12/19 од 30.01.2020. године), привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла у битном наводи „...Сви станови су обухваћени загријавањем и у прорачуну топлотних губитака нема губитака између станова, јер су то све простори који се загријавају на исту собну температуру. Уколико би се дозволило искључење појединих станова у енергетској цјелини морала би се урадити измјена пројекта инсталације централног гријања и изоловати заједнички зидови према сусједним становима, као да су вањски, те изоловати вертикале у тим становима, а радијаторске везе код вертикале изрезати и блиндирати. У том случају у измјењеним условима прорачуна топлинских губитака у сусједним становима, уз прорачун искључених станова као негријаног простора, доћи ће до повећања топлотних губитака и инсталисане топлинске снаге, односно потребе за радијаторима више снаге. У случају да су у становима који се настављају загријавати постављени чланкасти радијатори, исти би се морали проширити одређеним новопрорачунатим бројем чланака, а уколико су постављени плочасти радијатори, исти би се морали замјенити радијаторима веће снаге. Проблем би наступио ако се корисник који плаћа загријавање свог стана по површини гријања на стандардне услове жалио на смањен квалитет загријавања због искључења сусједног или сусједних станова, а дистрибутер ту не би могао урадити ништа осим да прегријава комплетан објекат, смањи енергетску ефикасност топлинске подстанице и на тај начин смањи и капацитет могућих прикључења осталих објеката на систем даљинског гријања, што је велики тренд тренутно у борби за смањења аерозагађења у граду Тузла. Осим тога то би било у супротности са чланом 16. став (3) Закона о комуналним дјелатностима ТК...“

У поднеску од 17.02.2020. године, привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла наводи да је члан 16. став 3. Закона о комуналним дјелатностима примјењив на све станове/просторе у једној енергетској цјелини, гдје се са истог циркулационог круга из подстанице снабдијевају гријна тијела енергијом, односно сваким отказивањем би се угрозио нечији квалитет загријавања. У неким примјерима нпр. поткровља био би утицај на мање корисника, али се мора преправити мрежа због одзрачивања инсталације и то може утицати на онемогућење циркулације на поједним вертикалама за цијели објекат (примјер великог броја објеката и инсталације гријања у купатилима).

Ради јасније слике у погледу техничких услова и саме инфраструктуре којом се топлотна енергија доводи до крајњег корисника, Конкурентијски савјет је од Централног гријања д.д.

¹(...)*- подаци представљају пословну тајну

Тузла затражио да појасни да ли постоји разлика у инфраструктури односно инсталацијама/цијевима за тарифне групе I.1.(обрачун према m^2) и I.2, II.3. (обрачун према MWh-према инсталисаној снази), на шта је одговорено: *„Да разлика у инфраструктури за кориснике тарифних група I.1, I.2 и II.3 не мора бити уколико се расподјела врши: према m^2 , према инсталисаној снази и према дјелитељима. Ако се пак расподјела врши - према интерним бројилима - калориметрима за сваки стан/простор онда постоји разлика и заједничке вертикале су у јавној површини (стубишту) и на њима су уграђена по пројекту мјерила топлотне енергије за сваки стан/простор“*

Обзиром да се према члану 29. став (1) Општих правила, тарифни купци из тарифне групе I.2 и II.3 (обрачун према MWh-према инсталисаној снази) могу издвојити из система уколико добију сагласност осталих корисника, те да према ставу (5) истог члана тарифни купац из тарифне групе I.1.(обрачун према m^2) се не може издвојити/искључити са система док се не издвоје сви купци унутар цијеле групе, узевши у обзир да разлике у инфраструктури за кориснике тарифних група I.1 и I.2, II.3 *не мора бити* уколико се расподјела врши: према m^2 , према инсталисаној снази и према дјелитељима, односно да разлика постоји код корисника којима се расподјела врши према интерним бројилима, доводи се у питање аргументација Централног гријања да су технички услови односно саме инсталације један од разлога због којих се тарифни купац из тарифне групе I.1 не може искључити са система централног гријања у колико се и остали не искључе.

Надаље је привредни субјекат Централно гријање д.д Тузла навео да се по сваком захтјеву врши оцјена техничких могућности, и да је у већини случајева могуће извести исјецање и блиндирање веза за гријна тијела, те да се консултује пројектна документација како би се утврдило да ли постоји утицај на повећање топлотних губитака за остале сусједне кориснике директно, а за околину индиректно.

Према документацији достављеној уз захтјеве за искључење са система централног гријања за тарифне купце из тарифне групе I.1, нити један од 76 захтјева за искључење са система централног гријања не садржи доказ о томе да је привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла извршио провјеру техничких услова и да због истих није удовољено захтјеву, него се у сваком без изузетка априори као разлог за одбијање захтјева за искључење са система централног гријања, наводе одредбе члана 29. став (5) Општих услова, односно да се не могу искључити осим ако не изврше искључење сви купци. Наведено је јасан показатељ да се одредба члана 16. став (3) Закона о комуналним дјелатностима користи као упориште за примјену спорног члана 29. став (5) Општих услова, како у односу са корисницима услуге централног гријања, тако и у поступку пред Конкуренцијским савјетом. Међутим, када се у пракси, због захтјева за искључење са система централног гријања, укаже потреба за провјером постојања техничких могућности, привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла не утврђује постојање истих.

Примјена одредбе члана 29. став (5) Општих услова којом се Тарифни купац (Тарифна група I.1) на заједничком мјесту потрошње, које представља енергетску цјелину, не може се издвојити из топлинског система, осим у случају да издвајање изврше сви купци, довела је до апсурда да тарифни купац и поред чињенице да не живи у стану и да услугу гријања не користи, а што је према достављеним захтјевима углавном разлог за подношење захтјева за искључење, исту мора да плаћа као и сваки други тарифни купац који заиста ту услугу у пуном капацитету током цијеле гријне сезоне користи.

Уговор о снабдјевању тарифног купца се закључује између дистрибутера топлинске енергије и тарифног купца. Сам предмет уговора, права и обавезе које проистичу из уговора, као и раскид уговора било од стране дистрибутера топлинске енергије или тарифног купца, ни у ком случају не могу бити условљени „вољом“ треће стране, јер трећа страна у самом уговорном односу ни не постоји и као таква не може ни бити одлучујући фактор у остваривању неког права из

уговора, а нарочито права тарифног купца да откаже услугу кориштења централног гријања. Овакав услов, раскид уговора практично чини немогућим и ствара финансијску обавезу само за једну страну, те равноправност уговорних страна доводи у питање.

Привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла, примјеном члана 29. став (5) Општих услова, злоупотребљава доминантан положај на начин да се корисник услуге централног гријања, односно тарифни купац из тарифне групе I.1., условљава да прихвати додатне услове који по својој природи немају везе са предметом уговора.

Слиједом наведеног, привредни субјекат „Централно гријање“ д.д. Тузла, примјеном члана 29. Општих услова, којим се предвиђају услови издвајање тарифног купца из топлинског система, те обавеза плаћања свих трошкова осим трошкова енергије за тарифне купце након издвајања из топлификационог система, злоупотребљава доминантан положај на тржишту дистрибуције топлотне енергије у Граду Тузла, на начин да условљава другу страну да прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с предметом споразума, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Имајући у виду наведено, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 1. и 2. диспозитива овог Рјешења.

6. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако злоупотреби доминантан положај на начин прописан одредбама члана 10. Закона о конкуренцији.

Конкуренцијски савјет је приликом изрицања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона о конкуренцији, као и последице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона о конкуренцији.

Надаље, полазећи од неспорно утврђене чињенице да је Централно гријање д.д. Тузла злоупотребило доминантни положај, из члана 10. став (2) тачке д) Закона о конкуренцији, у смислу члана 48. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, изречена је новчана казна у износу 20.000,00 КМ (двадесетхиљада и 00/100 КМ), што представља (...) *% оствареног прихода из 2018. године, који је износио (...) * КМ.

С обзиром на висину изречене новчане казне, Конкуренцијски савјет није имао првенствено за циљ кажњавање искључиво ради кршења Закона о конкуренцији, већ да упозори Централно гријање д.д. Тузла на обавезу поштовања правила тржишне конкуренције утврђених одредбама Закона о конкуренцији.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року иста ће се наплатити принудним путем, у смислу члана 47. Закона о конкуренцији, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Имајући у виду наведено, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачкама 3. и 4. диспозитива овог Рјешења.

7. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједница

Мр Аријана Регода-Дражић

Доставити:

- **Централно гријање д.д. Тузла**
- **а/а**